

Operació estiu

L'any passat, l'economia espanyola va recular l'11%, uns 4 punts més que el conjunt de la zona de l'euro. Una bona part d'aquesta diferència s'explica per l'elevat pes del turisme al nostre país, un sector enormement colpejat per la pandèmia. Per aquesta mateixa raó, les perspectives per al 2021 estan molt lligades a la recuperació de l'activitat turística.

L'any ha començat malament, condicionats com estem pels rebrots, i serà difícil que les coses canviïn gaire de cara a la Setmana Santa, que ja està molt a la vora. Però és necessari fer tot el possible perquè a la primavera es produeixi un punt d'inflexió i perquè la campanya d'estiu marqui l'inici d'una recuperació forta del sector. Si ens falla el turisme, el 2021 no podrà ser un bon any per a l'economia espanyola.

Segons els càlculs de l'INE, el turisme va aportar el 12,4% del PIB el 2019. Més de la meitat d'aquesta aportació va provenir del turisme internacional, el qual, l'any passat, es va enfonsar gairebé el 80% (la caiguda no va ser més severa gràcies a l'activitat del primer trimestre). El turisme nacional va aguantar una mica més, en part perquè no es va viatjar fora, però la caiguda encara es va situar al voltant del 50%. En conjunt, el descens de l'activitat turística es pot xifrar al voltant del 65%, la qual cosa va restar uns 8 punts al PIB (multipliquin $0,124 \times 65\%$). L'equivalent a 100.000 milions d'euros (multipliquin $0,08 \times 1,25$ bilions, que va ser el PIB del 2019).

La clau perquè aquestes xifres millorin són les vacunes (malgrat que els tests ràpids també seran un instrument important). Si es despleguen seguint les previsions i mantenen l'efectivitat davant les mutacions del virus, serem davant una situació completament diferent. Això no vol dir que puguem tornar a les xifres del 2019, ni de bon tros, però sí a registres molt millors que els de l'any passat, que permetin que el sector es comenci a refer.

Malgrat que no està previst assolir la immunitat de grup abans que acabi l'estiu, l'efecte de les vacunes sobre l'activitat econòmica en general i sobre el turisme en particular s'hauria de notar força abans. Segons les dades publicades per l'Institut de Salut Carles III, gairebé 1 de cada 2 hospitalitzacions per COVID-19 i 1 de cada 3 ingressos a les UCI han afectat les persones més grans de 70 anys. Si ampliem el grup d'edat per incloure tots els més grans de 60 anys, representen 2 de cada 3 hospitalitzacions o ingressos a les UCI. Això vol dir que la immunització d'aquests grups d'edat pot reduir molt la pressió sobre el sistema assistencial i facilitaria el relaxament de les actuals restriccions a la mobilitat. De fet, aquests grups d'edat, un cop immunitzats, podrien ser els primers a contribuir a la reactivació del turisme aquesta primavera.

Òbviament, no solament Espanya haurà de desplegar tan ràpid com sigui possible les vacunes, sinó que també serà important que ho facin els països emissors de turistes internacionals. En aquest sentit, quan ens fixem en els nostres principals mercats, hi ha raons per ser optimistes. El primer emissor de turistes al nostre país és el Regne Unit, amb una quota que arriba gairebé al 20%, i allà el procés de vacunació va més avançat. França, Alemanya, Itàlia, Bèlgica i els Països Baixos ens aporten 1 de cada 3 turistes internacionals, i aquests països haurien de mantenir un ritme de vacunació similar al nostre. A més a més, és important subratllar que la majoria d'aquests turistes ja coneixen bé el nostre país i el perceben com una destinació segura. Si poden venir, vindran.

A més de les vacunes, és necessari que el sector turístic afronti la recuperació des d'una posició que no sigui d'extrema feblesa. La crisi s'ha allargat més del que es preveia inicialment, i, malgrat que els ERTO i els ICO han estat molt útils, ara són necessàries, sobretot, subvencions directes. Ajudes, per exemple, per cobrir els costos fixos o per pagar els impostos i les cotitzacions que encara s'han de pagar o que s'han hagut de pagar durant tots aquests mesos amb uns ingressos en mínims. Ajudes, en definitiva, per no arribar asfixiats a la línia de meta o, més ben dit, a la línia de sortida.

Enric Fernández
Economista en cap
Febrer 2021